

Baranta, Ekim 1822'de Sibirya'da yaşayan Kazak beylerinin toplantısında suç kabul edilerek töre dışı tutuldu. 1868 Ekiminde sahra vilâyetlerinin idaresi hakkında çıkarılan yönetmelikle de bundan böyle baranta olaylarının devlet mahkemelerine intikal etmesi karar altına alındı. 1920'de Sovyet hükûmeti bundan sonra barantanın yapılamayacağına ve yapanların suçlu sayılacağına dair bir kararname daha yayımladı. Ancak 1924 yılında Sovyet merkez icra komitesi aldığı ikinci bir kararla barantayı Rus kanunlarından ayrı tutarak yağma, çapul ve hırsızlıktan ayırdı. Böylece baranta, örf ve âdetlere göre, karşılıklı olarak anlaşmak suretiyle yapılan namus ve şerefi korumaya yönelik hukukî bir davranış kabul edildi.

BİBLİYOGRAFYA :

Radloff, *Versuch*, IV, 1482; K. K. Yudahin, *Kırgız Sözlüğü* (trc. Abdullah Taymas), Ankara 1945, I, 89; Abdülkadir İnan, "Kazak-Kırgızlarda Yeğenlik Hakkı ve Konuk Aşı Meseleleri", *Makaleler ve İncelemeler*, Ankara 1968, s. 286-287; Räsänen, *Versuch*, s. 63; H. Gayretullah, *Altaylarda Kanlı Günler*, İstanbul 1973; K. Ataman Ayüp, "Baranta", *Kazak-Soviet Entsiklopediyası*, Alma-Ata 1973, II, 177; W. Barthold - Abdülkadir İnan, "Baranta", *IA*, II, 310-311; R. Rahmeti Arat, "Baranta", *EI²* (İng.), I, 1037-1038.

ABDÜLKADİR DONUK

BARBARO, Niccolo

İstanbul'un
fethine dair bir rûznâme yazar
İtalyan hekimi.

Niccolo Barbaro'nun hayatı hakkında fazla bilgi yoktur. Sadece XV. yüzyılın başlarında dünyaya geldiği ve 1451-1453 yıllarında İstanbul'da yaşadığı bilinmektedir. Bu yıllarda Venedik Cumhuriyeti'nin İstanbul'a sefer yapan gemilerindeki personelin hekimi olarak görevlidir. Bu şekilde 1452'den itibaren şehrin Türkler tarafından kuşatılmasına ve 29 Mayıs 1453'te kesin fethine şahit olmuştur. Yaşadığı olayları anlatan ve hayli ayrıntılı olan hâtıratı, tarihte yeni bir çığır açan İstanbul fethinin en değerli kaynaklarından. Aynı zamanda İtalyanlar'ın ve bilhassa Venedikliler'in şehrin savunmasındaki katkıları hakkında da güvenilir bilgiler vermektedir. Rûznâme günü gününe tutulmuş hâtıralar biçiminde 2 Mart 1451 - 29 Mayıs 1453 tarihleri arasında yazılmış olup Barbaro Venedik'e döndükten sonra yeniden kalem almıştır. Risâlede çarpışmalara katılan vatandaşlarından altmış sekiz

soylunun adlarını vererek bunlardan ölenleri, esir düşenleri ve kaçmayı başaranları da bildirir. Türkler şehri ele geçirmeye başladığında Barbaro, liman başkanı Alvise Diedo ve kalyonlar kumandanı Bartolo Furian ile birlikte Galata'daki Cenovalılar'a (Ceneviz) sığındıklarını belirtir. Kendisi, bütün denizcileri ganimetlerden pay almak için karaya çıkmış olan Türk donanmasının gafletinden faydalanarak kaçmayı başarmıştır. Barbaro'nun ölüm tarihi bilinmemektedir.

Yazma nüshası Venedik'te Biblioteca Marciana'da bulunan hâtırat ilk defa Viyana'da 1856'da Enrico Cornet tarafından *Giornale dell' Assedio di Costantinopoli, 1453, di Niccolo Barbaro, Patricio Venetiano, Corredato di Note e Documenti per Enrico Cornet* adıyla yayımlanmıştır. Bazı parçalarını J.-P. Migne (*Patrologiae.. Graeci*, Paris 1866, CLVIII, süt. 1067-1078) ve A. Ellisen (*Analekten der Mittel-und Neugriechischen Litteratur*, Leipzig 1855-1862, III, 89-106) neşretmişlerdir. İngilizce tercümesi J. R. Jones tarafından yapılmış (*Diary of the Siege of Constantinople*, New York 1969); Cornet'nin yayımladığı metinden Şemseddin T. Diler tarafından yapılan Türkçe tercümesi de basılmıştır (*Konstantiniye Muharası Ruznâmesi, 1453*, İstanbul 1953).

BİBLİYOGRAFYA :

A. Sagredo, *Studio storico sul Giornale dell' Assedio di Costantinopoli, 1453, di Niccolo Barbaro*, Venezia 1856; N. Iorga, "Une source negligée de la Prise de Constantinople", *Académie Roumaine-Bulletin de la Section Historique*, VIII, Bucarest 1927, s. 59-68; "Barbaro", *Dizionario Biografico degli Italiani*, VI, Roma 1964, s. 114-115.

FRANK F. FERWERDA

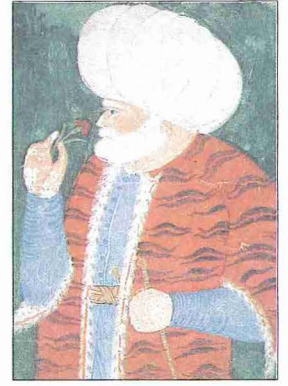
BARBAROS HAYREDDİN PAŞA

(ö. 953/1546)

Önlü Türk denizci
ve kaptan-ı deryâsı.

Vardar Yenicesi'nden gelip Midilli'nin fethinden sonra buraya yerleşen Yâkub adlı bir sipahinin oğludur. 1478 yılı civarında doğduğu tahmin edilmektedir. Asıl adı Hızır olduğu halde Barbaros ve Hayreddin lakaplarıyla tanınır. Batılılar havuç rengine çalan kırmızı sakalından dolayı ağabeyi Oruç'a verdikleri "Barbarossa" adını daha sonra Hızır için de kullandıklarından Barbaros diye tanınmış, Hayreddin lakabını ise kendisine Yavuz Sultan Selim takmıştır.

Dört kardeşin en küçüğü olan Hızır gençliğinde yaptırdığı bir gemiyle Midil-

Barbaros
Hayreddin
Paşa
(TSMK, Hazine,
Albüm,
nr. 2134/9)

li, Selânik ve Eğriboz arasında ticarete başladı. Rodos şövalyelerine esir düşen ağabeyi Oruç'un kurtarılmasından sonra ise iki kardeş Şehzade Korkut'un himayesine girdiler. Bu sıralarda İspanyollar'ın Batı Akdeniz'e hâkim olma gayretleriyle Endülüs'te yaptıkları zulümler yüzünden buradan ayrılmak zorunda kalan müslümanların göçleri bölgedeki eski dengeyi bozdu; bunun üzerine Oruç ve Hızır kardeşler Batı Akdeniz'e yönelerek 1504'ten sonra Kuzey Afrika sahillerinde görünmeye başladılar. İki gemilik küçük filoları için emin bir liman arayan iki kardeş, Tunus Hafsî Sultanı Ebû Abdullah Muhammed b. Hasan (1493-1526) ile anlaşarak Halkulvâdî'de (La Goletta) yerleştiler. Gemilerinin sayısı artınca da Cerbe adasına geçip orayı üs edindiler ve akınlarını İtalya kıyılarına kadar uzattılar. İspanyol işgalindeki Bicăye (Bougie) Limanı'nı alamayan Barbaros kardeşler 1513 yılında bir yarımada üzerinde bulunan Cicelli'yi (Djidjelli) ele geçirdiler. Kendi başlarına bir şehir yönetimi kurmuş bulunan Cicelli halkı Oruç'u sultan ilân etti. Böylece Barbaroslar'ın Kuzey Afrika'da kuracakları devletin temelleri atılmış oldu.

Bir ara sıra için Midilli'ye dönen Barbaros kardeşler, Yavuz Sultan Selim'in himayesine girmek amacıyla Muhiddin Reis'i seren yüklü bir barça ve değerli hediyelerle İstanbul'a gönderdiler (1515). Böylece Osmanlı desteğini de sağlayan Barbaroslar Bicăye'yi aldıkları gibi Katolik Ferdinand'ın ölümünden (1516) faydalanarak İspanyol işgalinden kurtulmak isteyen Cezayir şehrinin yardımına da koşular. Cezayir ve onun batısındaki Şerşel'in (Césarée) ele geçirilmesinden sonra Oruç Reis Şerşel ve Cezayir sultanı ilân edildi. Bunu 1517'de Tenes ve Tlemsen şehirlerinin zaptı takip etti. Ancak yerlilerle anlaşan İspanyollar'ın 1518'de Tlemsen'i geri aldıkları savaşta Oruç Reis şehid oldu.

Yalnız kalan Hızır Osmanlı desteğini güçlendirmek için adamlarından Hacı Hüseyin'i, Cezayir halkının Ekim 1519 tarihli arıza* sı ve kırk esirle birlikte Osmanlı padişahına gönderdi (Türkçe tercümesi Topkapı Sarayı Arşivi'nde bulunan bu arıza Abdülcélil Temîmî tarafından yayımlanmıştır: "Lettre de la population algéroise au Sultan Sélim 1er en 1519", *Revue d'histoire maghrébine*, 1976, V, 95-101). Afrika'da olup bitenleri öğrenen Yavuz Sultan Selim, "Hızır Reis nasrûddindir, hayrûddindir" diye memnuniyetini ifade ederek onun Cezayir hâkimi olarak tanındığını belirten bir hatt-ı şerif gönderdi. Ayrıca kendisine Anadolu'da gönüllü asker toplama imtiyazı tanınarak yenicilerle topçulardan oluşan 2000 kişilik bir yardımcı birlik gönderilmesi kararlaştırıldı. Böylece hutbenin padişah adına okunduğu Cezayir Osmanlı topraklarına katılmış olduğu gibi Hızır da artık Hayreddin Paşa diye anılmaya başlandı.

Cezayir'e hâkim olduktan sonra burayı idarî bakımdan ikiye ayıran Hızır Reis, doğu kısımlarını yerli emirlerden Ahmed b. Kâdî'nin, batı kısımlarını ise Muhammed b. Ali'nin idaresine bıraktı. Ancak Hızır Reis'in faaliyetleri ve Türkler'in Kuzey Afrika'da yerleşmeleri İspanyollar'ı tekrar harekete geçirdi. Sicilya kral nâibi Hugo del Moncada kumandasındaki seksen gemiden oluşan bir filonun 1519 Ağustosunda Harras bölgesine yaptığı çıkartma Hızır Reis tarafından püskürtüldü. Hâtıralarında belirttiğine göre bu savaş sırasında Avrupalılar Hızır'a ağabeyi gibi "Barbarossa" lakabını verdiler.

Barbaros Hayreddin 1520-1529 yılları arasında İspanyollar'ın elinde bulunan küçük bir adanın dışında bütün yörenin hâkimi oldu. Cicelli'den sonra Kol (Collo) Limanı ile Bone ve Konstantin'i de ele geçirdi. Fakat Tunus Sultanı Muhammed'in saldırısı ve Ahmed b. Kâdî'nin isyanı üzerine 1524'te Cezayir'i terketmek zorunda kaldı. Ancak üç yıl sonra şehre yeniden hâkim olabildi. Başta Sinan ve Aydın reisler olmak üzere Akdeniz'deki Türk denizcileriyle civardaki adalar halkı onun hizmetine girdiler. Cezayir'de bir silâh atölyesi kuruldu. Barbaros mevcudu otuz beş gemiye yükselen filosu ile İtalya'dan sonra İspanya sahillerini de tehdide başladı. Çeşitli baskı ve zulümlere uğrayan Gırnata müslümanları Barbaros'un şahsında büyük bir destek buldular. Yurtlarından ayrılmak zorunda kalan bu müslümanlar (Moriscos) Türk gemileriyle Afrika sahillerine taşındı. Cezayir'e getirilen Endülüslü müslümanlarının sayısı 70.000'i

buldu. Ayrıca ele geçirilen ganimetlerle Cezayir şehri zenginleşti ve Türkler'in Hindistanı (veya Meksikası) diye şöhrat kazandı.

Bu arada Barbaros İspanyollar'ın elindeki Adakale'yi de (Penon) alarak (1530) buraya bir dalgakıran yaptırdı. Öte yandan 1531'de Şerşel'e saldıran Andrea Doria kumandasındaki İspanyol filosu bir sonuç elde edemedi. Fakat Doria ertesi yıl Osmanlılar'a ait Koron ve Patras'ı ele geçirdi. Bunun üzerine Kanûnî Sultan Süleyman donanma kumandanlığına getirmek için Barbaros'u İstanbul'a çağırırdı. Yerine evlâtlığı Kara Hasan'ı bırakan Barbaros yirmi tekne ile Cezayir'den yola çıkarak İstanbul'a varduktan bir gün sonra, 11 Cemâziyelâhir 940 (28 Aralık 1533) günü padişah tarafından kabul edildi. Ardından Kanûnî'nin isteğiyle, İrakeyn Seferi'nde bulunan Veziriâzam İbrâhim Paşa'nın (Makbul) yanına Halep'e giden Barbaros, Cezâyir-i Bahr-i Sefid beylerbeyiliği pâyesiyile Kemankuş Ahmed Paşa'nın yerine kaptan-ı deryâliğe tayin edildi (6 Nisan 1534). Böylece o zamana kadar Gelibolu sancak beyliği pâyesiyile verilen kaptan-ı deryâlik beylerbeyilik derecesine yükseltilmiş oldu.

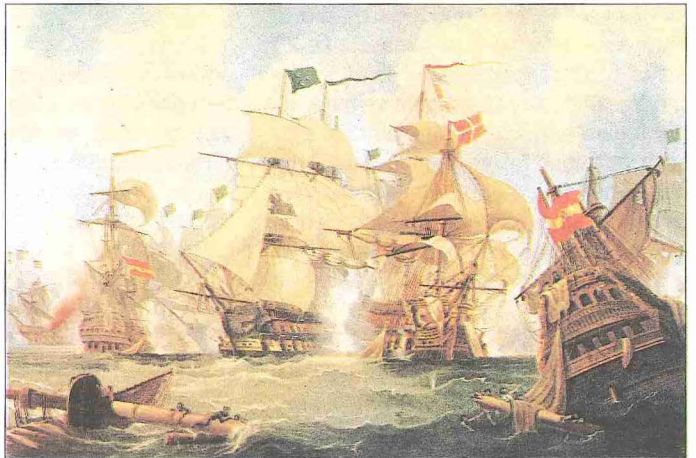
Barbaros kaptanpaşalığa getirildikten sonra İspanyollar'ın öncülük ettiği Avrupa ittifakını yenip Akdeniz'de Türk üstünlüğünü kurabilmek için bir yandan güçlü ve düzenli bir donanmanın kurulmasına çalışırken öte yandan da V. Karl'a karşı Fransa ile iş birliği yapılmasına önem vermiştir.

1534 Ağustosunda seksen gemi ile İstanbul'dan ayrılan Hayreddin Paşa Reggio, Sperlonga, Fondi gibi İtalya'nın güneyindeki kasabaları vurduktan sonra Tunus'a yöneldi ve Mevlâ Hasan'ın terkettiği şehri ele geçirdi (22 Eylül). Ancak ertesi yıl Tunus seferine çıkan V.

Karl şehri geri alarak (21 Temmuz 1535) Mevlâ Hasan'ı yeniden iş başına geçirdiği gibi Goletta'ya da bir İspanyol garnizonu yerleştirdi. 1537'de Korfu kuşatmasına katılan Barbaros, buranın alınmaması karşısında Venedik'e ait adaların zaptına girişti. Bu amaçla 1538 baharında Ege denizine açılarak Eğriboz'un güneyindeki Paros, Antiparos, Skyros, Egina (Ekin), Naksos (Nakşe), Andros, Scarpantos (Kerpe) ve Kasos (Kaşot) adaları ile Girit açıklarındaki adacıklardan toplam yirmi sekiz ada ve iki kaleyi Osmanlı idaresine kattı. Böylece Sakız, Kıbrıs ve Girit'in dışında Venedik'in Doğu Akdeniz ve Ege'deki hâkimiyetine son verilerek deniz yollarının emniyeti sağlanmış oldu.

Bu arada V. Karl ile Fransa Kralı I. François arasında Nice Mütarekesi'nin imzalanmasından sonra İspanya ile papalık, Venedik ve Portekiz arasında Osmanlılar'a yönelik yeni bir ittifak yapıldı. 208 veya 246 gemiden oluşan Andrea Doria kumandasındaki müttefik donanması Korfu'da toplandı. Buna karşılık 122 gemiden meydana gelen Osmanlı filosu ise Barbaros'un idaresinde Arta körfezine girdi. Doria Türk donanmasını dışarıya çekebilmek için 25 Eylül 1538'de harekete geçerek bir kısım kuvvetlerini ileri yolladı. Ancak kısa süren bir çarpışmadan sonra bu gemiler geri dönmek zorunda kaldı. Bunun üzerine Doria, hem Barbaros'u kendisini takibe zorlamak hem de muhtemel bir fırtınaya karşı Levkas ve Magenisi adacıkları arasına sığınabilmek için Preveze açıklarında demirledi (27 Eylül). Barbaros da Levkas'ın kuzeyini dolanarak müttefiklerin karşısına çıktı ve gemilerini kıvrık bir hançer şeklinde yanyana dizerek savaş düzeni aldı. Sağ kanat kumandanlığını Turgut Reis'e, sol kanadını Sâlih Reis'e

Preveze Savaşı'nı tasvir eden yağlı boya bir tablo (İstanbul Deniz Müzesi, Teşhir, nr. 1753)

verdi, kendisi ise ortada yer aldı. Düşmanın sayıca üstünlüğü karşısında bir yarma hareketine girişen Barbaros müttefik Haçlı filosunun gerilerine kadar ilerledi. Donanmasını ancak ertesi gün (28 Eylül) harekete geçirebilen Doria ise Barbaros'un karşısına çıkmak yerine açık denize dümen kırdı. Böylece büyük bir bozguna uğratılan müttefik donanmasının otuz altı teknesi ele geçirildi, 2175 de esir alındı. Türk donanmasının kayıpları ise oldukça azdı.

Preveze Zaferi'yle Doğu Akdeniz'den sonra Orta Akdeniz bölgesinde de Türk üstünlüğü sağlanmış oldu. Bu arada Doria tarafından daha önce ele geçirilen Adriyatik kıyısındaki Nova da (Castellnuova) kolaylıkla geri alındı (10 Ağustos 1539). Venedik Osmanlılar'la bir barış yaparak (1540) ittifaktan ayrılırken V. Karl'ın Cezayir'e karşı giriştiği 1541 seferi ise firatna yüzünden hezimete döndü.

I. François Preveze'den sonra yeniden Osmanlılar'a yaklaşmaya başladı. Başından beri Fransızlar'la iş birliğinden yana olan ve 1532'de I. François ile ilişki kurmuş bulunan Barbaros'un da uygun görmesiyle Akdeniz'de V. Karl'a bağlı yerlere karşı ortak bir harekete karar verildi. Fransa elçisi Paulin'i de yanına alarak 28 Mayıs 1543'te İstanbul'dan hareket eden Barbaros 110 gemilik filosuyla Messina, Reggio ve Ostia gibi İtalyan sahilleri vurduktan sonra 20 Temmuz'da Marsilya'ya vardı ve burada törenlerle karşılandı. Fransız donanmasının hazırlıklarının tamamlanmasından sonra Savoi Dukalığı'ndaki Nice'in alınmasına karar verildi. Şehir 20 Ağustos'ta ele geçirildiği halde kalenin zaptı uzayınca kuşatmaya son verilerek Türk donanmasının kışı Toulon'da geçirmesi uygun görüldü. Fakat altı ay kadar Güney Fransa'da kalan Barbaros, François'nin V. Karl'la anlaşması karşısında İstanbul'a dönmek zorunda kaldı. Dönüş sırasında da Cenova'da esir bulunan Turgut Reis'i kurtardı.

Nice seferi Barbaros'un son büyük seferidir. Bundan sonra daha çok tersane işleriyle meşgul olan Barbaros, 6 Cemâziyelevvel 953'te (5 Temmuz 1546) kısa bir hastalıktan sonra vefat etti ve sağlığında Beşiktaş'ta yaptırdığı medresenin yanındaki türbesine defnedildi. Ölümüne "Mâte reisü'l-bahr = مات رئيس البحر = 953" (Denizin reisi öldü) sözü tarih düşürülmüştür.

Barbaros Hayreddin Paşa zamanında Osmanlı denizciliği gücünün zirvesine

ulaşmış, onun mektebinde yetişen değerli denizciler ve teşkilatlı tersane sayesinde bu güç varlığını bir süre daha devam ettirmiştir.

Çağdaş kaynaklara göre Barbaros iri yapılı, kumral tenli idi. Saçı, sakalı, kaşları ve kirpikleri çok gürdü. Ömrü denizlerde geçtiğinden Rumca, Arapça, İspanyolca, İtalyanca ve Fransızca gibi Akdeniz dillerini iyi bilirdi. Ayrıca müsikeyi de seviyordu. Cezayir'de yaptırdığı caminin kitâbesinde (Nisan 1520) unvanı "es-Sultânü'l-mücâhid mevlânâ Hayreddin ibn el-emîr eş-şehîr el-mücâhid Ebî Yûsuf Ya'kûb et-Türkî" şeklinde gösterilmiştir. Daha sonraki devirlerde, Ege'ye açılacak donanmanın Beşiktaş'taki Hayreddin İskeleyi'nde demirlmesi gelenek olmuştur. Barbaros'un evlâtlığı Hasan da Cezayir beylerbeyliği yapmıştır.

Barbaros Hayreddin Paşa sağlığında Seyyid Murâdî'ye hâtıralarını yazdırmıştır. *Gazavât-ı Hayreddin Paşa* adını taşıyan hâtırat, biri mensur diğeri manzum olmak üzere iki şekilde kaleme alınmıştır. Mensur olan Fransızca'ya (A. Rang — F. Denis, *Histoire d'Aroudj et de Khair-ed-din, fondateurs de la Régence d'Alger. "Chronique arabe du XVIe siècle"*, Paris 1837), İtalyanca'ya (E. Peleaz, *la vita e la storia di Ariddeno Barbarossa*, Palermo 1887) ve kısmen Arapça'ya (Nüreddin Abdülkâdir, *ez-Zühretü'n-nâ'ire*, Cezayir 1934) çevrildiği gibi sadeleştirilerek de yayımlanmıştır (*Barbaros Hayreddin Paşa'nın Hâtıraları*, nşr. Ertuğrul Düzdağ, I-II, İstanbul, ts.). Manzum hâtırat ise Necip Âsım tarafından tanıtılmıştır ("Gazavât-ı Hayreddin Paşa", *TOEM*, I, 4 (1326), s. 233-238; hâtıratın ve nüshalarının tam bir değerlendirilmesi için bk. Aldo Gallotta, *Le*

gazavat di Hayreddin Barbarossa Studi Maghrebini, Napoli 1970, III, 79-160).

BİBLİYOGRAFYA :

Seyyid Murâdî, *Gazavât-ı Hayreddin Paşa*, I-II Ktp., TY, nr. 2639; Piri Reis, *Kitâb-ı Bahriye*, İstanbul 1935, s. 634, 639; Père Dan, *Histoire de Barbarie et de ses corsaires*, Paris 1649; Kâtib Çelebi, *Tuhfetü'l-kibâr*, s. 23-59; Râmizpaşazâde Mehmed İzzet, *Harîta-i Kapûdânân-ı Deryâ*, İstanbul 1285, s. 26-28; Hammer (Atâ Bey), V, 164-177, 182-186, 191-196, 201-204, 206, 209-214, 236-238, 260; Ch. Farine, *Histoire de deux Barberoussa*, Paris 1886; Jurien de la Gravière, *Doria et Barberousse*, Paris 1886; a.m.f., *Les Corsaires Barbaresques*, Paris 1887; H. de Grammont, *Histoire d'Alger sous la domination Turque (1516-1580)*, Paris 1887; Mehmed Şükrü, *Esfâr-ı Bahriyye-i Osmâniyye*, İstanbul 1306, I, 357-430; R. Basset, *Documents musulmans sur le siège d'Alger en 1541*, Paris 1890; Ali Rıza Seyfi, *Barbaros Hayreddin*, İstanbul 1330; Kalelizâde M. Şükrü, *Barbaros Kardeşler*, İstanbul 1932; Fevzi Kurtuluş, *Barbaros Hayreddin Paşa*, İstanbul 1935; İskender Fahreddin Sertelli, *Barbarosun Ölümü*, İstanbul 1937; P. Achard, *La vie extraordinaire des frères Barbarousse Corsaires et rois d'Alger*, Paris 1939; S. Bona, *I corsari barbareschi*, Torino 1964; S. Carletti, *Andrea Doria*, Roma 1968; F. Lopez de Gómara, "Chronique des Barberousses", *Memorial historico español*, VI, Madrid 1854, s. 327-439; P. Estamisllo — K. Aguilo, "Documentos relativos al sitio y saqueo de Mahon par Barbaroja", *Revista de Menorca* (1898), s. 137-156; (1909), s. 271-280; C. Capasso, "Barbarossa e Carlo V", *Archivio Storico Italiano*, LXIX (1932), s. 169-209; İsmail Soysal, "Türk-Fransız Diploması Münasebetlerinin İlk Devresi", *TD*, III/5-6 (1953), s. 72-85; M. Tayyib Gökbilgin, "Venedik Devlet Arşivindeki Vesikalar Külliyyatında Kanunî Sultan Süleyman Devri Belgeleri", *TTK Belgeler*, 1/2 (1965), nr. 27-28, 34, 40-41, 61, 82; a.m.f., "Venedik Devlet Arşivindeki Türkçe Belgeler Koleksiyonu ve Bizimle İlgili Diğer Belgeler", a.e., V-VIII/9-12 (1971), nr. 131, 188; J. Deny — J. Laroche, "L'expédition en Provence de l'armée de mer du sultan Suleyman sous le commandement de l'amiral Hayreddin Pacha, dit Barberousse (1543-1544)", *Turcica*, I, Paris 1969, s. 161-211; S. Soucek, "The Rise of the Barbarossas in North Africa", *Ar. Ott.*, III (1971), s. 238-250; a.m.f., "Remarks on Some Western and Turkish Sources Dealing with the Barbarossa Brothers", *GDAAD*, I (1972), s. 63-76; C. H. Imber, "The Costs of Naval Warfare the Account of Hayreddin Barbarossa's Hercez Novi Campaign in 1539", *Ar. Ott.*, IV (1972), s. 203-216; Afif Büyüktuğrul, "Preveze Deniz Muharebesine İlişkin Gerçekler", *TTK Belleten*, XXXVII/145 (1973), s. 51-85; Robert Mantran, "Khayr ed-dine Barberousse et l'implantation Ottomane en Afrique du nord", *Les Africains*, III (1977), s. 73-101; Fahir İz, "Barbaros Hayreddin Paşa Gazavatnamesi Üzerinde Yeni Bir Araştırma", *TDAY Belleten* 1972 (1989), s. 81-92; Enver Ziya Karal, "Barbaros Hayreddin Paşa", *İA*, II, 311-315; Şerafettin Turan, "Barbaros Hayreddin", *Küçük Türk-İslâm Ansiklopedisi*, 4. fas., İstanbul 1981, s. 315-319; A. Gallotta, "Khayr al-Din (Khidir) Pasha", *EI²* (Fr.), IV, 1187-1190.

ŞERAFETTİN TURAN

Barbaros Hayreddin Paşa'yı Kanunî'nin huzurunda gösteren bir minyatür (*Süleymannâme*, TSMK, Hazine, nr. 1517, vr. 360*)

